

NAŠA BESEDA 79

Ko je Zveza kulturnih organizacij Ljubljana Vič-Rudnik prejela sklepe 5. redne seje predsedstva ZKO Slovenije, se je posebej zavzela za sklep številka 2, ki pravi: »**kulturno bogata in odmevna NAŠA BESEDA**« naj sodi med poglavitne naloge v prihodnjem letu!«

Sklep pa ni bil samo posebej poudarjen zapisan v program ZKO Ljubljana Vič-Rudnik za prihodnje leto, ampak se je predsedstvo zavzelo, da so bile vse šole seznanjene, naj v letu OTROKA IN KULTURE 1979 pripravijo »splet kulturnih prireditev otrok, šolske in druge mladine in to tako, da bodo zajele vsa področja in oblike kulturnega ustvarjanja mladih: gledališke predstave, lutkovne predstave, recitacijske predstave, ansambelsko petje in igranje, folkloro in druge oblike plesa, filmsko ustvarjalnost, likovne, oblikovalske, fotografske, zgodovinske in druge razstave, literarne večere in posebej dejavnosti, ki nimajo tradicije,« — kajti, po mnenju predsedstva ZKOS, ki je pripravil gradivo za IV. konferenco na pobudo komisije za idejno vprašanje kulture pri predsedstvu CK ZKS je šola — poglavitno prizorišče borbe za podružbljanje kulture — v marsičem odločilna za uspeh vse bitke. V šolskih letih — ali pa najbrž nikdar več — si občan oblikuje potrebo po kulturi, si pridobi kulturnih navad. Prav v času osebnostnega oblikovanja in dozorevanja pa je sporočilo svetu, kot ga vsebuje in daje umetnost, najdragocenejša, in je opora, ki jo lahko mlad človek najde v ustvarjalnem stiku z umetnostjo, posebno pomembna.

...brez kulturne vzgoje bi bil vzgojnoizobraževalni proces kratkoma zgrešen, njegovi sadovi za našo družbeno rabo nezadovoljivi. Idejni boj za pravo družbeno vrednotenje kulture in kulturne vzgoje ni končan s pravilnimi definicijami v družbenih dokumentih — pač pa se bo treba boriti za uresničitev naslednjih nalog: v osnovnih šolah dosledno in kvalitetno izpolnjevanje učnega programa tudi glede kulturne vzgoje, skozi vsa leta šolanja pa pogosto in dobro pripravljene prilagoditve za umetniška doživljanja in vsi potrebni pogoji za trajno aktivno kulturno dejavnost (zborovska, gledališka, filmska, likovna, folklorna, plesna, literarna)...

V duhu teh, in drugih sprejetih načel, je ZKO Ljubljana Vič-Rudnik že v novembru in decembru lanskega leta organiziral dve prireditvi NAŠE BESEDE. Prve v Polhovem Gradcu, kjer je gostovalo novoustanovljeno društvo Barje iz osnovne šole Brezovica, in kjer so sodelovali pri oblikovanju programa kar štirje mentorji: Sonja Repuc, Mila Alberht, Marjana Štrbenk in Stanka Grbec, ki je bila v dvorani kulturnega doma, so se udeležili tudi predstavniki ZKOS: glavni tajnik tovariš Marjan Belina, strokovni sodelavec za gledališko področje Franci Končan, pisatelj Peter Božič, številni predstavniki družbenopolitičnega življenja v KS Polhov Gradec, in predvsem pionirji in pionirke osnovne šole Polhov Gradec, ki so pripravili za prijatelje iz Brezovice tudi tovariško srečanje. Govoril je podpredsednik zveze kulturnih organizacij tovariš Cvetko Budkovič in poudaril pomen kulturne vzgoje in prisotnost članov šolskih kulturnih društev v kulturnem življenju kraja. Obiskovalci so prireditvi sprejeli s prisrčnim aplavzom.

Druga prireditev je bila nastop šolskega kulturnoumetniškega društva SREČKO KOSOVEL iz osnovne šole Oskar Kovačič, ki je povezovala tudi številne dejavnosti: lutkarstvo, recitacijsko, literarno, glasbeno. Mladi Dobravčani so gostom zaplesali nekaj plesov. Uvodne besede je imela podpredsednica ZKO Ljubljana Vič-Rudnik tovarišica Eta Durjava. Prireditvi, ki je bila skrbno pripravljena, bi imela lahko še toplejši odmev, če bi bila slišnost intenzivnejša.

Po novem letu se bo vrstilo še šest NAŠIH BESED 79. S temi prireditvami, ki so vse gostovanjskega značaja, želijo mladi kulturniki počastiti spomin stoletnice rojstva Josipa Murna-Aleksandrova in se vključiti v splet prireditev, namenjenih letu OTROKA IN KULTURE 1979. Tovarištvo, razvijanje humanih medsebojnih odnosov, veselje za skupno delo, večanje sposobnosti pravilnega vrednotenja umetnosti in celovitega doživljanja prave umetnosti so cilji teh prireditev skupaj z željo nadaljevati s kulturno-umetniškim ustvarjanjem še potem, ko se bodo preselili iz šolskih klopi in postali člani kulturno umetniških društev.

JASNA TAUFER

S SREČANJA NA BRDU

NA STAREJŠE NISMO POZABILI

Pogostitve starejših občanov ob novem letu so v nekaterih krajevnih skupnostih postale že tradicionalne. Med njimi je tudi krajevna skupnost Brdo. Odbor Rdečega križa v krajevni skupnosti pa ni ostal le pri pogostitvi, temveč so se podali tudi na domove. Poleg 26 bolnih in ostarelih so obiskali tudi 7 otrok, ki so zaradi svojega težkega zdravstvenega stanja priključeni na posteljo ali pa so ostali brez tople roke svojih staršev. Ob darilih so jim nudili tudi toplo besedo in povsod so nalleteli na presenečenje in veliko zadovoljstvo.

Na novoletno pogostitev je prišlo okoli 40 krajanov Brda, starih nad 75 let. Mnogim je bila to edina možnost za srečanje s širšim krogom svojih znancev. Noge marsikoga med njimi ne držijo tako, kot bi morale in zato le redko prestopijo hišni prag. V prsčnem vzdušju se je razvil živahen klepet in tudi mi smo se pogovarjali z nekaterimi med njimi.

Najstarejša prebivalka Brda je 96-letna Marija Gruden, ki jo vsi najraje kličejo Grudnova mama. Ob tej priložnosti so ji podarili šopek ter zaželeli še veliko veselih in zdravih let. »Prebolela sem pljučnico, pa sem kljub temu rada prišla, da se malo pogovorimo in vidimo,« pravi Grudnova mama. »Sicer pa rada hodim naokoli, kadar je sonce. Zame skrbi hčer. V mladosti je bilo težko, zdaj pa, ko imam vsega dovolj, tega ne morem uživati. Pred 40 leti sem prišla na Brdo. Bilo bi lepo, ko bi bila stara toliko kakor takrat.«

Milan Stanko ima 78 let in na Brdu živi od 1923. leta: »Veliko sprememb je bilo od takrat do danes. Živiva sama z ženo. V krajevni skupnosti ne morem več delovati, saj me noge ne držijo več dobro. Še vedno pa se rad zanimam za novosti iz krajevnih skup-

nosti. Sicer pa največ novic preberem v časopisu.«

Jernej Čertanc je častni predsednik sveta krajevnih skupnosti. Še vedno je družbenopolitično aktiven na terenu, je predsednik občinske gasilske zveze, aktivno deluje v SIS za požarno varnost in še bi lahko naštevati. »Škoda bi bilo, če bi to tradicionalno prireditev opustili,« pravi, »saj zelo pozitivno odmeva med starejšimi krajanji. Pohvalim lahko tudi komisijo za socialno skrbstvo v krajevni skupnosti in RK, ki obiskuje občane na terenu in rešuje socialne probleme, ki jih na Brdu ne manjka. Ob novem letu si želimo isto, kakor večina krajanov: da bi se v čimvečji meri realiziral plan dela, ki si ga je zastavila krajevna skupnost. Nujno moramo namreč urediti ceste, kanalizacijo, PTT...«

Delo organizatorjev pogostitve starejših občanov na Brdu, pa tudi v tistih krajevnih skupnostih, ki so jih prav tako imele, so prav gotovo vredne vse pohvale, saj smo s tem dali starejšim vedeti, da nismo in ne bomo pozabili nanje in na njihov trud, ki so ga v preteklosti, ko so bili še pri močeh, vložili v izgradnjo domovine.

IVO BREČIČ

DOŽIVETJA V DVORANI NA ZAVETNIŠKI 3a

PRAZNIKU V POZDRAV

»Ježeš, saj to so partizani!« je zavpila gospodinja in spustila pladenj s kozarci na tla, ko je ugotovila, da so belogardisti v resnici preoblečeni partizani. Gromek smeh borcev, ki so preličili Lisjaka, znanega črnobor-zijanca in kolaboracionista. Le-ta se je zaman skril v kot sobe. Roki pravice ni mogel uiti. Sledil je dolg aplavz v skoraj polni veliki dvorani na Zavetiški 3a. Nekajkrat so morali nastopajočji pred zaveso h gledalcem, navdušenim nad njihovo predstavo.

Tako je bilo vzdušje na proslavi, ki jo je ob dnevu republike 29. novembru v krajevni skupnosti Malči Belič pripravilo DPD Svoboda ob pomoči osnovne organizacije ZSMS v tej krajevni skupnosti. Dramska sekcija je pripra-

vila dve enodejanki: Punt in Gospod Lisjak, ter recital partizanskih pesmi. Vokalno glasbene točke je izvedel oktet »Kašča«. Številni udeleženci so največ pozornosti posvetili enodejankama, v katerih so mladi igralci-amaterji pokazali vse svoje igralske sposobnosti, ki so na zavidi visoki ravni. V »Puntu«, napisal ga je Vitomil Zupan, so prikazali meščansko družino, zaprt v svojem brezupju, ki ga prinesla vojna. Šele novice o organiziranem uporju po počasi dvignejo iz turove zaprtosti in njene nade se zlijejo v Črta, ki na koncu ugotovi: »Tó je naš punt, hrbiti se ravnajo!«

Komedija Mateja Bora: »Gospod Lisjak«, ki je bila obenem tudi konec zelo uspele proslave, je med gledalci ob burnem

aplavzu sprožila tudi prisrčen smeh in mirno lahko zapišemo, da je bila to najuspešnejša točka. »Gospod Lisjak« je z veliko igralskega žara odlično prikazal človeka, ki obrača plašč po vetru; zdaj hlini pred partizani prazno skladišče, že minuto kasneje pa se priljuje »belogardistom« (preoblečenim partizanom). Pri vsem tem pa misli le na svoj do-

biček in tolsti trebuh.

Vsekakor je DPD Svoboda pripravila malce nevsakdanjo in prav zato zelo zanimivo proslavo, ki lahko služi kot svetel primer v vrsti, danes že malce monotoni proslav v naših krajevnih skupnostih. Za to niso rabili veliko sredstev, le malce svežih zamisli so imeli.

IVO BREČIČ

PLAVANJE

Zveza telesno-kulturnih organizacij občine Vič-Rudnik organizira vsak torek od 16,30 do 18. ure rekreacijsko plavanje v zimskem bazenu Tivoli. Občane obveščamo, da je na voljo še nekajstopnic. (Veljajo do konca aprila) Cena 150,00 din (na ZTKO Ljubljana Vič-Rudnik, Trg MDB 14 — klet).

Strokovna služba
ZTKO Ljubljana
Vič-Rudnik

ZADNJE SLOVO

V mrzlih dneh decembra 1978 se je končala življenjska pot občana Polhovega Gradca — delavca, borca-partizana-tovariša Poldeta Koritnika.

Naši pionirji — Eva, Cilka in Igor — so se ob odprtem grobu od njega poslovili: Tovariš Polde Koritnik!

Pred štirimi leti ste članom zgodovinskega krožka na naši soli takole povedali o vašem boju za svobodo:

»Sem Koritnik Polde, doma iz Polhovega Gradca, po domače Miklavžev Polde. Za NO gibanje sem pričel delati že leta 1941. V partizane sem odšel 5. aprila 1942, ko sem bil star 21 let. Prva moja enota je bil Dolomitski bataljon, ki se je takrat zadrževal v Beznici. Od tam sem z nekaterimi borci odšel v Serčerjev bataljon na Krimu. Na Krimu sem doživel roško ofenzivo. Premaknili smo se proti Krvavim pečem. Bil sem ranjen. Zdravil sem se pri neki ženski, a še danes ne vem, kje.

Z Bračičevo skupino, ki je štela 95 borcev, sem odšel na Primorsko. Od teh nas je danes še 11. Najlepše spomine imam na Vipavsko, kjer so nas ljudje tako radi sprejeli. Pod Nanosom sem bil ranjen. Dobil sem enajst strellov v ramo. Dva meseca sem se zdravil v bolnišnici Franji. Na Primorskem sem se boril v Gradnikovi brigadi. Bil sem komandant zaščitnega bataljona Triglavsko-goriške cone.

Kurirske poti sem opravljal od Banjške planote do Gorice, stalno pot sem imel od Tolmina, preko Šentviške gore — do vzpetine nad Solkanom in Novo Gorico, — tam kjer je zdaj kočja Kekec. Pri Tolminu smo se kurirji počakali pri nekem seniku. Navadno sva hodila po dva kurirja skupaj. Pošto sva dobila zaprto in sva jo tako oddala tudi naprej. Nad Solkanom smo imeli določeno mesto označeno s smrečico. Tam je bila zakopana skrinjica. V njej sva pošto pustila in vzela novo. Velikokrat je bilo poleg nekaj hrane za nas. Hodili smo le ponoči.

Imeli smo točno določen čas za predajo pošte. Nikoli mi ni bilo treba pošte uničiti. Najtežje mi je bilo, ko sva z mladim kurirjem nesla pošto na Vratca pri Čepovanu. Ker nisva dobila zveze, sva počivala in čakala. Ko se je zdanilo, sva prišla tik do postaje nekakega našega štaba. Vedela pa nisva, da so se naši že umaknili, in da so v postojanki Italijani. Kmalu bi trčila v Italijane, a sva se zadnji hip umaknila. Kot kurir sem bil oborožen z italijansko brzostrelko.

»Osvoboditev sem dočakal v Gorici.«

Tovariš Koritnik Polde!

Bili ste borec, kurir, komandant! Vaša življenjska pot je končana, živi pa še vaše delo, žive ideje, za katere ste se borili in mi mladi bomo revolucionarne tradicije razvijali naprej.

V imenu članov zgodovinskega krožka in učencev naše šole, ki nosi ime Dolomitskega odreda, se od vas poslavljamo.

ČLANI ZGODOVINSKEGA
KROŽKA OŠ DOLOMITSKI ODRED
POLHOV GRADec

ZASTOR JE PADEL

Pred kratkim so v Horjulu pokopali Mimi Končanovo, skoro poldrugi desetletje glavno igralko gledališke skupine horjulskega prosvetnega društva. Z njenim odhodom ni nastala le globoka vrzel v gledališki skupini, dokončno se je sklenilo poglavje, v katerem so se horjulski gledališčniki povzpeli v sam vrh slovenskega in jugoslovanskega amaterskega gledališča.

Videl sem vse predstave, v katerih je Mimi nastopala, največkrat v glavni ženski vlogi. In v vsaki vlogi se nam je predstavila kot igralka v najboljšem pomenu besede. Ni igrala, ni se le vživljala v vlogo, temveč je doživljala življenje svojih junakinj z vso pristnostjo in iskrenostjo, strastno in zavzeto, do nadržanosti izraženo. Igrala je s srcem — kako naj bi drugače, saj je bila amater — kot bi si želeli, da bi igrali vsi igralci. S svojo pre-

časa, da bi ji stisnil roko v zahvalo. Vsa drobna in skromna je bila, spet samo horjulsko dekle, neobremenjena z zvezdništvom in domišljavostjo.

Mimi Končanova je nastopala v dramah in komedijah z enako zavzetostjo in enako prepričljivo. Videli smo jo v vlogi Bele v Torkarjevih Pozabljenih ljudeh, gledali smo jo kot ameriško črno dekle v Hansberryjevi Grozni jagodi v soncu, ki se hoče povzpeti iz množice drugovrstnih zavrnjenih ljudi in nam v obupu in spoznanju zakriči: »Ni boga!« Vmešala se je v zgodbo o Vražjem fantu zahodne strani in doživljala hude trenutke kot Dobra mala puščica v indijanski parodiji De Obaldie Vete v vejah Sassafra. Bila je Komposarica v Leskovčevih Dveh bregovih in tudi Machiavellijeva Mandragola ni bila brez nje. Videli smo jo kot Jeny Beales v Weskerjevih Koreninah in l. 1975 v mojstrsko izdelani naslovni vlogi O'Caseya Junona in pav. Naslednje leto je bila v dramatičanem Cankarjevem Kurentu del slovenskega ljudstva, ki hodi čez Golgote in se utaplja v veselju, da je v svoji zadnji vlogi kot oskrbnica prosvetnega doma in kasneje kot Krpanova kobilica v Javorškovih Manevrih dočakala, da je zastor dokončno padel.

Javorškovi Manevri, ta igra v igri, kjer se igra konča, ko trobenčat odtrobi konec manevra in se začne spet vsakdanje življenje, vzbujajo prelepe misli, da bi mogla biti resnična. Mar ne bi bilo lepo, da bi zavoženo življenje, pokopane iluzije, zmaličene ideale, duševne stiske, telesne tegobe, boleznin in smrti trobenčat odtrobil in vse bi lahko začeli znova? Če bi bilo tako, bi našo Mimi spet videli na odru, saj nam ni povedala še vsega, ker ji je bilo dano prekratko življenje.

Horjulski gledališčniki bodo seveda še igrali, najbrž bodo tudi dobro igrali, saj se življenje nikoli ne ustavi, morda le za hip zastane. Še bom gledal njihove predstave, a v gledališkem listu ne bom več iskal imena Končanove Mimi. Njeno ime nam bo ostalo le v spominu, lepem in človeško toplem, c hkrati otožnem in vprašujočem: zakaj?

B. MAKOVEC

prosto prepričljivostjo nas ni nikoli hotela ujeti v zanke cenene sentimentalnosti. Zato smo ji verjeli. Prepričala nas je.

Kadarkoli sem pred nastopom horjulskih gledališčnikov dobil v roke njihov gledališki list, sem zmeraj najprej pogledal, če nastopa tudi Mimi. Ko sem ob imenih glavnih oseb našel njeno ime, sem bil zadovoljen. Vedel sem, da se bo predstavo splašalo gledati. Žal ji tega nisem nikoli povedal, ker ni bilo prave priložnosti. Po končani predstavi je Mimi vselej v hipu izginila z odra, še toliko ni bilo